

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1265989_RegNr_3K-3-273-219/2016

<http://www.infolex.lt/tp/1265989>

Civilinė byla Nr. 3K-3-273-219/2016
Teisminio proceso Nr. 2-55-3-00578-
2014-2
Procesinio sprendimo kategorijos:
2.5.16.4; 3.4.2.8
(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2016 m. gegužės 12 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų: Alės Bukaviniienės, Dalios Vasarienės ir Vinco Versecko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas), teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal **atsakovės bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės Prekybos namų „LINA“** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2015 m. vasario 24 d. sprendimo ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gruodžio 2 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „VSA Holding“ ieškinį atsakovei bankrutavusiai uždarajai akcinei bendrovei Prekybos namams „LINA“ dėl nuostolių negražinus išnuomoto turto atlyginimo priteisimo, įpareigojimo sutvarkyti atliekas, dalyvaujant tretiesiems asmenims Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentui, Lietuvos Respublikai, atstovaujamai Nacionalinės žemės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos,

uždarajai akcinei bendrovei „VSA Vilnius“, bei atsakovės bankrutavusios uždarosios akcinės bendrovės Prekybos namų „LINA“ priešieškinią ieškovei uždarajai akcinei bendrovei „VSA Holding“ dėl žalos atlyginimo, dalyvaujant tretiesiems asmenims Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentui, Lietuvos Respublikai, atstovaujamai Nacionalinės žemės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, uždarajai akcinei bendrovei „VSA Vilnius“.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių nuostolių dėl bankrutuojančios įmonės išsinuomoto turto nustatymą ir jų padengimą iš bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidų, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė UAB „VSA Holding“ prašė teismo 2014 m. sausio 8 d. ir 2014 m. kovo 12 d. ieškiniais priteisti iš atsakovės BUAB Prekybos namų „LINA“ 720 000 Lt (208 526,41 Eur) nuostolių dėl ieškovei negražinto atsakovei išnuomoto turto (aikštelės Vilniuje, Lentvario g. 15) atlyginimo, nuostolius priskiriant prie bankroto administravimo išlaidų, ir 6 proc. metines procesines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, taip pat įpareigoti atsakovę išvalyti aikštelę ir pašalinti iš jos atliekas.
3. 2006 m. rugpjūčio 26 d. sudaryta aikštelės nuomos sutartimi atsakovė išsinuomojo iš ieškovės 20 000 kv. m ploto statybinių atliekų ir antrinių žaliavų priėmimo ir perdirbimo aikštelę bei 323,2 kv. m bendro ploto sandėlio patalpas Vilniuje, Lentvario g. 15. Atsakovė aikštelėje vykdė statybinių atliekų priėmimo ir perdirbimo veiklą, pagal sutartį įsipareigojo mokėti ieškovei kiekvieną mėnesį 20 000 Lt (5792,40 Eur) nuomos mokesčių. Atsakovei tapus nemokiai ir nepašalinus iš aikštelės paliktų atliekų bei nemokant nuomos mokesčio, ieškovė negalėjo išnuomoti aikštelės kitiems asmenims.
4. Vilniaus apygardos teismas 2010 m. kovo 22 d. nutartimi iškėlė bankroto bylą atsakovei BUAB Prekybos namams „LINA“, bankroto administratore paskyrė UAB Bankroto administratorių biurą. Ši nutartis įsiteisėjo Lietuvos apeliacinio teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartimi ją palikus nepakeistą. Ieškovė UAB „VSA Holding“ dėl susidariusios skolos ir atsakovės nemokumo 2010 m. rugpjūčio 16 d. nutraukė nuomos sutartį, pareikalavo, kad aikštelė būtų sutvarkyta ir jai gražinta. Aikštelėje palikta daugiau kaip 67 430 tonų atliekų, bankroto administratorė jų iš aikštelės nepašalino.
5. Dėl nesumokėto nuomos mokesčio iki bankroto bylos atsakovei BUAB Prekybos namams „LINA“ iškėlimo ieškovė bankroto byloje yra pareiškusi finansinį reikalavimą. Ieškovė nurodė, kad už laikotarpį nuo 2011 m. vasario mėn. iki 2014 m. sausio mėn. imtinai, t. y. už paskutiniuosius trejus metus iki ieškinio pateikimo dienos, skaičiuojant pagal sutartyje nustatytą nuomos mokesčio dydį, priteistina 720 000 Lt (be PVM) (208 526,41 Eur) nuostolių atlyginimo, jie priskirtini prie bankroto administravimo išlaidų (Įmonių bankroto įstatymo (toliau – ir ĮBĮ) 36 straipsnio 3 dalis).
6. Atsakovė BUAB Prekybos namai „LINA“ 2014 m. gegužės 15 d. pateikė teismui priešieškinią ieškovei UAB „VSA Holding“, prašydama priteisti iš ieškovės 148 661,10 Lt (43 055,23 Eur) žalos atlyginimo, 6 proc. procesines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

7. Atsakovė nurodė, kad ieškovei priklausančioje teritorijoje liko 1 696 768,10 Lt (491 418,01 Eur) balansinės vertės jos turto – mišrių statybinių atliekų, skirtų perdirbti į skaldą. Aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentas 2014 m. vasario 6 d. atliko atsakovės BUAB Prekybos namų „LINA“ veiklos patikrinimą, jo metu atsakovės BUAB Prekybos namų „LINA“ bankroto administratorėi tapo žinoma, kad ieškovė savavališkai, be atsakovės žinios ir leidimo perdirbo (pasisavino) aikštelėje esančio atsakovės turto dalį.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų sprendimo ir nutarties esmė

8. Vilniaus apygardos teismas 2015 m. vasario 24 d. sprendimu ieškovės UAB „VSA Holding“ ieškinį tenkino iš dalies: priteisė iš atsakovės BUAB Prekybos namų „LINA“ 135 542,17 Eur (468 000 Lt) nuostolių atlyginimo, 6 proc. metinių palūkanų nuo priteistos 135 542,17 Eur sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos – 2014 m. kovo 13 d. – iki teismo sprendimo įvykdymo dienos, 23,78 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo; pripažino 135 542,17 Eur (468 000 Lt) BUAB Prekybos namų „LINA“ administravimo išlaidomis; kitą ieškinio dalį atmetė; atsakovės BUAB Prekybos namų „LINA“ priešieškinį atmetė.
9. Teismas nustatė, kad 34 362 kv. m žemės sklypas Vilniuje, Lentvario g. 15, nuosavybės teise priklauso valstybei, nuo 2006 m. spalio 20 d. yra išnuomotas ieškovei UAB „VSA Holding“, ji sklype esančias 20 000 kv. m aikštelę už 13 000 Lt (3765,06 Eur) per mėnesį ir sandėlio patalpas už 7000 Lt (2027,34 Eur) per mėnesį 2006 m. rugpjūčio 28 d. bei 2008 m. sausio 2 d. nuomos sutartimis išnuomojo atsakovei UAB Prekybos namams „LINA“. Šioje aikštelėje atsakovė tvarkė atliekas. UAB „VSA Holding“ nutraukė nuomos sutartį nuo 2010 m. rugpjūčio 16 d. Atsakovė aikštelės ieškovei negrąžino, joje liko nesutvarkytos sukauptos statybinės atliekos, kurias atsakovė naudojo savo veikloje, t. y. jas perdirbdavo ir parduodavo kaip statybines medžiagas. Ieškovė nuostolius skaičiuoja už laikotarpį nuo 2011 m. vasario mėnesio iki 2014 m. sausio mėnesio, jų dydį skaičiuodama pagal nuomos sutartyje nurodytą nuomos kainą.
10. Jeigu, pasibaigus nuomos sutarčiai, nuomininkas negrąžina daikto nuomotojui, jam kyla CK nustatytų teisinių padarinių – nuomotojas turi teisę reikalauti, kad nuomininkas sumokėtų nuomos mokesčių už visą laiką, kurį buvo pavėluota grąžinti daiktą, bei atlyginti nuostolius (CK 6.499 straipsnio 2 dalis). Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad CK 6.499 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas ne nuomos mokesčio skolos priteisimo, o nuomotojo patirtų nuostolių už laiką, kurį buvo pavėluota grąžinti daiktą, kompensavimo mechanizmas – nuomininkas privalo kompensuoti dėl daikto naudojimo be teisėto pagrindo nuomotojo patirtus praradimus (negautas pajamas), sumokėdamas jo naudai pasibaigusioje nuomos sutartyje šalių susulygtą nuomos mokesčių, preziumuojamą kaip realius nuomotojo dėl neteisėtų nuomininko veiksmų patirtus praradimus, taip pat nuomininkas turi atlyginti kitus nuomotojo įrodytus nuostolius, kurių neapima nuomos mokesčiai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. kovo 8 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Vilniaus miesto savivaldybė v. UAB „Vilniaus dailė“*, bylos Nr. 3K-3-132/2008; 2009 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *VĮ Valstybės turto fondas v. LUAB „Čiaupas“*, bylos Nr. 3K-3-301/2009; 2010 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *A. Š. v. UAB „Mogita“*, bylos Nr. 3K-3-85/2010; kt.).
11. Pasibaigus nuomos sutarčiai, atsakovė privalėjo imtis veiksmų, kad aikštelė būtų grąžinta ieškovei, bet jų nesiėmė (CK 6.499 straipsnis). Atsakovė nespėdė klausimo dėl nuomos mokesčio už naudojimąsi patalpomis mokėjimo ieškovei, tik 2014 d. sausio 6 d. atsakovės kreditorių komitetas posėdyje nutarė viešai paskelbti apie aikštelėje esančių statybinių atliekų,

kurios į bankrutuojančios įmonės balansą įtrauktos kaip turtas, pardavimą, šį sprendimą atsakovė vykdė 2014 m. spalio 14 d. Esant ginčui dėl nuostolių už negrąžintą aikštelę atlyginimo, nuostolių dydis sietinas su aikštelės nuomos mokesčiu per mėnesį – 13 000 Lt (3765,06 Eur).

12. ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad bankroto administravimo išlaidas sudaro, *inter alia*, atlyginimas administratoriui, išlaidos įmonės auditui, turto vertinimui bei kitos kreditorių susirinkimo patvirtintos išlaidos. Tuo atveju, kai iškelus bankroto bylą įmonė, atstovaujama profesionalaus bankroto administratoriaus, toliau vykdo ar sudaro naujus sandorius, reikalingus bankroto procedūroms vykdyti (ĮBĮ 17 straipsnis), tokių sandorių šalys laikytinos lygiateisėmis. Bankrutuojančios įmonės išlaidos tokiems sandoriams vykdyti, taip pat dėl tokių sandorių neįvykdymo patirti kreditoriaus nuostoliai yra laikytini administravimo išlaidomis ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalies prasme.
13. Dėl įpareigojimo išvalyti ir atlaisvinti išnuomotą aikštelę teismas nurodė, kad ieškovė tokį reikalavimą pareiškė ne atsakovei BUAB Prekybos namams „LINA“, o šios įmonės bankroto administratorėi UAB Bankroto administratorių biurui, todėl šis ieškovės reikalavimas nurodytam asmeniui atmestinas. Parduoti statybines atliekas ir sutvarkyti jų saugojimo vietą reikia nemažai lėšų, kurios pagal ĮBĮ nuostatas priskiriamos prie administravimo išlaidų. Šias išlaidas nustato ir jas tvirtina kreditoriai, nagrinėjamoje byloje kreditorių komitetas. Administratorė, neskyrus tokių lėšų, negali pati priimti sprendimo ar veikti kitokiu būdu, kad būtų sutvarkytos įmonės veikloje sukauptos statybinės atliekos. Administratorė atliko veiksmus, kuriuos turėjo atlikti, kad kreditorių komitetas priimtų sprendimą sutvarkyti atliekas vienokiu ar kitokiu būdu. Administratorė šį klausimą spręsti pateikė dar 2011 m. gegužės 20 d. įvykusiame kreditorių komiteto posėdyje, o 2011 m. gegužės mėn. kreipėsi ir į Aplinkos ir Ūkio ministerijas prašydama finansuoti atliekų sutvarkymą. Atliekų sutvarkymo ir tam reikalingų išlaidų klausimas administratorės buvo keliamas nuolat tiek kreditorių susirinkimuose, tiek kreditorių komiteto posėdžiuose. Todėl nėra pagrindo teigti, kad administratorė neatliko jai priklausančių veiksmų, siekdama atlaisvinti išnuomotą aikštelę ir ją grąžinti ieškovei.
14. Teismas netenkinio priešieškiniu, nes nėra įrodymų, kad ieškovė perdirbo ir pasisavino atsakovės statybines atliekas.
15. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gruodžio 2 d. nutartimi, netenkinus atsakovės BUAB Prekybos namų „LINA“ apeliacinio skundo, Vilniaus apygardos teismo 2015 m. vasario 24 d. sprendimas paliktas nepakeistas.
16. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad nutraukus nuomos sutartį atsakovė aikštelės neatlaisvino, atliekų nesutvarkė, pažeidė sutarties 9.3 punkto reikalavimą išnuomotą aikštelę grąžinti ieškovei, dėl to ši patyrė nuostolių, t. y. negavo pajamų, nes prarado galimybę valdyti ir naudotis atsakovei išnuomotu turtu. Teismas nenustatė ieškovės neteisėtų veiksmų ir kaltės dėl atsakovės kaip nuomininkės pareigos grąžinti išsinuomotą turtą nevykdymo.
17. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje tiek įmonės turto gausinimas bankroto proceso metu, kai įmonė, atstovaujama bankroto administratoriaus, reiškia reikalavimus skolininkams, tiek įmonės turto išsaugojimas, kai įmonė, atstovaujama bankroto administratoriaus, ginasi nuo jai pareikštų kreditorių reikalavimų, yra tiesiogiai susiję su įmonės bankroto proceso administravimu, o iš šios veiklos atsiradusios išlaidos priskirtinos prie įmonės bankroto administravimo išlaidų, kurių sąmatą tvirtina, keičia ir disponavimo jomis tvarką nustato kreditorių susirinkimas (Įmonių bankroto įstatymo 26 straipsnio 2, 3 dalys) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. lapkričio 6 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Nordopt“ v. UAB „Optima trade“, bylos Nr. 3K-3-547/2013; 2014 m. kovo 14 d. nutartis, priimta civilinėje byloje R. K. v. BAB bankas „Snoras“, VĮ

„Indėlių ir investicijų draudimas“, bylos Nr. 3K-3-67/2014). Ieškovės reikalavimas laikytinas dėl nuostolių atlyginimo priteisimo, o ne dėl nuomos mokesčio priteisimo, todėl nuostolių atlyginimas priskirtinas administravimo išlaidoms ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalies prasme.

II. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į kasacinį skundą teisiniai argumentai

18. Kasaciniu skundu atsakovė BUAB Prekybos namai „LINA“ prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2015 m. vasario 24 d. sprendimo ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gruodžio 2 d. nutarties dalį, kuria iš atsakovės priteista 135 542,17 Eur nuostolių atlyginimo, 6 proc. metinių palūkanų ir 23,78 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo bei priteista suma pripažinta administravimo išlaidomis, ir dėl šios dalies priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti. Kasaciniame skunde išdėstyti tokie esminiai argumentai:
- 18.1. CK 6.248 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad jeigu dėl žalos atsiradimo kaltas ir kreditorius, tai atlygintini nuostoliai mažinami proporcingai kreditoriaus kaltei arba skolininkas gali būti atleistas nuo civilinės atsakomybės; CK 6.64 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad kreditorius laikomas pažeidusiu prievolę, kai skolininkas negali įvykdyti prievolės dėl nepakankamo kreditoriaus bendradarbiavimo su skolininku arba dėl kitokios kreditoriaus kaltės; pagal CK 6.259 straipsnio 1 dalį, jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta dėl abiejų šalių kaltės, skolininko atsakomybė atitinkamai gali būti sumažinta arba jis gali būti visiškai atleistas nuo atsakomybės. Teismai nepagrįstai nevertino ieškovės veiksmų neteisėtumo ir prisidėjimo prie tariamų nuostolių atsiradimo bei CK 6.249 straipsnyje ir teismų praktikoje įtvirtintos netiesioginių nuostolių sampratos, kurią išanalizavus galima spręsti apie ieškovės realiai patirtų nuostolių faktą ir jų dydį. Apeliacinės instancijos teismas nepasisakė dėl atsakovės apeliacinio skundo argumentų dėl ieškovės neteisėtų veiksmų, suvaržusių galimybes išvengti neigiamų pasekmių arba jas sumažinti, nors šių aplinkybių ištyrimas yra esminis, lemiantis bylos baigtį.
- 18.2. Teismai neįvertino aplinkybės, kad nutraukus nuomos sutartį ieškovė, neįleisdama atsakovės darbuotojų į aikštelę, užkirto kelią atliekų sutvarkymui ir taip sukėlė nuostolius. Teismai neatsižvelgė, kad klausimas dėl atliekų realizavimo atsakovės kreditoriams buvo pateiktas dar 2011 m. gegužės 20 d., be to, dėl finansavimo atliekoms tvarkyti buvo kreiptasi į Aplinkos ir Ūkio ministerijas. Atliekų pardavimas iš varžytynių buvo vykdomas nuo 2012 m. pradžios, apie jų pardavimą skelbta spaudoje. Todėl teismai nepagrįstai sprendė, kad atsakovė iki 2014 m. nesiėmė jokių veiksmų, jog aikštelė būtų atlaisvinta. Ieškovė yra atsakovės akcininkė, turinti 47 proc. įmonės akcijų, ji buvo viena iš bankroto bylos iškėlimo iniciatorių, kuriai buvo žinoma atsakovės finansinė padėtis, galimybės sutvarkyti aikštelę, todėl ieškovei taikytini kur kas didesni bendradarbiavimo standartai. Nustačius, kad tariama žala kilo dėl ieškovės veiksmų bei kaltės ir jos buvo galima išvengti, atsakovė turėtų būti atleista nuo civilinės atsakomybės.
- 18.3. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas formuoja poziciją, kad apie tai, ar patirti nuostoliai gali būti vertinami kaip negautos pajamos arba patirtos išlaidos (turto sumažėjimas), sprendina pagal tokius kriterijus: 1) ar pajamos buvo numatytos gauti iš anksto; 2) ar pagrįstai tikėtasi jas gauti esant normaliai veiklai; 3) ar šių pajamų negauta dėl neteisėtų skolininko veiksmų. Nukentėjęs asmuo privalo įrodyti nuostolių, patirtų negautos naudos forma, realumą, dydį ir priežastinį ryšį su neteisėtais kalto asmens veiksmais. Netiesioginiai nuostoliai (negautos pajamos), viena sutartinės atsakomybės taikymo priemonių, atlyginami tik atsižvelgiant į tai, ar iš tikrųjų jie realiai padaryti. Bylos

šalis, reikšdama reikalavimą atlyginti netiesioginius nuostolius, turi įrodyti, kad ji patyrė realių nuostolių, t. y. negavo pajamų dėl sutarties konrahento neteisėtų veiksmų padarinių. Patirti netiesioginiai nuostoliai turi būti pagrįsti realiomis, įrodytomis, neišvengiamomis, o ne tikėtinomis pajamomis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gruodžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *I. Č. ir J. Č. v. UAB „Jonavos glorija“*, bylos Nr. 3K-3-641-313/2015). CK 6.499 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų netiesioginių nuostolių kitoks aiškinimas, t. y. pripažinimas, kad, nuomininkui pavėlavus perduoti daiktą nuomotojas savaime turi teisę į viso nuomos mokesčio atlyginimą, nors, pavyzdžiui, net neketino (neturėjo galimybės) gauti tokio dydžio pajamų arba jas planavo (turėjo galimybės) gauti mažesnes negu buvo sulygta pasibaigusia nuomos sutartimi, prieštarautų pirmiau nurodytai kasacinio teismo pozicijai, teisinio stabilumo ir sąžiningumo, protingumo bei teisingumo principams (CK 1.5 straipsnis). Netgi pripažinus ieškovės teisę reikalauti nuostolių atlyginimo bei nustačius šių nuostolių realumą bei dydį, turėjo būti nustatyta, kokia atsakovei priklausančio turto dalis užima aikštelę, o kokia dalimi naudojasi ieškovė, ir tada priteistina realių nuostolių dalis turėjo būti mažinama proporcingai ieškovės užimamam aikštelės plotui.

18.4. Teismai netinkamai aiškino ir taikė ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalį, nes nepagristai priskyrė ieškovės nurodomus nuostolius prie bankroto administravimo išlaidų ir taip neteisingai suteikė pirmenybę jos reikalavimui į nuostolių atlyginimą patenkinti kitų kreditorių finansinių reikalavimų, kurie yra tenkinami bendrąja ĮBĮ nustatyta tvarka, atžvilgiu.

18.5. Kasacinis teismas, analizuodamas administravimo išlaidų sampratą, yra nurodęs, kad nustatant, ar išlaidos priskirtinos prie administravimo išlaidų, visų pirma reikia atsizvelgti į tokių išlaidų paskirtį, teisinę prigimtį, subjektus, kurių naudai tos išlaidos apmokamos, taip pat jų atsiradimo laiką, bei yra nustatęs ne vieną jų požymį, iš kurių būtina išskirti šiuos pagrindinius: 1) šios išlaidos yra patirtos po bankroto bylos iškėlimo; 2) tokios išlaidos pagal savo teisinę prigimtį skirtos bankroto procedūroms atlikti, kreditorių interesams bankroto procedūrų metu ginti, įmonės veiklai (išskyrus ūkinę komercinę veiklą) užtikrinti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. kovo 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *pagal pareiškėjo UAB „Otega“ skundą*, bylos Nr. 3K-3-112/2011); 3) pagal bendrą principą administravimo išlaidos turi turėti būtinumo požymį – tai yra tokios išlaidos, be kurių negali būti sėkmingai užbaigta bankroto procedūra, atliekamas administratoriaus darbas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *VĮ Valstybės turto fondas v. LAB „Čiaupas“*, bylos Nr. 3K-3-301/2009). Bylą nagrinėję teismai nevertino, kad ginčo atveju nors ieškovės tariami nuostoliai ir susidarė po bankroto bylos iškėlimo, bet tuo metu bankrutuojanti įmonė nebuvo su UAB „VSA Holding“ sudariusi sandorio, būtino bankroto procedūroms vykdyti, aikštelė nebuvo naudojama įmonės administravimo veiklos ir bankroto procedūrų vykdymo tikslais, ieškovės nurodomi nuostoliai niekaip nėra susiję su kreditorių interesų gynimu bankroto procedūrų metu. Todėl nuostoliai nepriskirtini prie administravimo išlaidoms.

19. Atsiliepimu į kasacinį skundą ieškovė UAB „VSA Holding“ ir trečiasis asmuo UAB „VSA Vilnius“ prašo netenkinti kasacinio skundo ir palikti nepakeistus Vilniaus apygardos teismo 2015 m. vasario 24 d. sprendimą ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gruodžio 2 d. nutartį. Atsiliepime nurodyti tokie esminiai argumentai:

19.1. CK 6.499 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas dėl pavėluoto daikto grąžinimo nuomotojo patirtų nuostolių (negautų pajamų) nustatymo metodas – laikoma, kad nuomotojo negautos pajamos yra tokio nuomos mokesčio dydžio, kurį jis būtų gavęs, jeigu nuomos sutartis nebūtų pasibaigusi. Šie nuostoliai laikytini minimaliais nuomotojo nuostoliais, nes CK

6.499 straipsnio 2 dalies prasme nuomotojas turi teisę reikalauti ir kitų nuostolių atlyginimo. Nuomininkas privalo kompensuoti dėl daikto naudojimo be teisėto pagrindo nuomotojo patirtus praradimus (negautas pajamas), sumokėdamas jo naudai pasibaigusioje nuomos sutartyje šalių susulygtą nuomos mokesį, preziumuojamą kaip realius nuomotojo dėl neteisėtų nuomininko veiksmų patirtus praradimus, taip pat atlygindamas kitus nuomotojo įrodytus nuostolius, kurių neapima nuomos mokesčiai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. kovo 8 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Vilniaus miesto savivaldybė v. UAB „Vilniaus dailė“*, bylos Nr. 3K-3-132/2008; 2009 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *VĮ Valstybės turto fondas v. LUAB „Čiaupas“*, bylos Nr. 3K-3-301/2009; 2010 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *A. Š. v. UAB „Mogita“*, bylos Nr. 3K-3-85/2010; 2011 m. vasario 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Panevėžio pataisos namai v. UAB „Panevėžio Lironta“*, bylos Nr. 3K-3-37/2011 ir kt.). Nuomos sutartimi atsakovė įsipareigojo pasibaigus sutarčiai gražinti aikštelę ne blogesnės būklės negu ją gavo atsakovė perdavimo dieną, šio įsipareigojimo nevykdanti ji turi mokėti nuomos mokesčio dydžio nuostolių atlyginimą.

- 19.2. Atsakovės argumentas, kad ieškovė nesudarė galimybių atlaisvinti (gražinti) užimamą aikštelę, yra nepagrįstas objektyviais duomenimis, kurie patvirtintų atsakovės ketinimus ir realius veiksmus pašalinti nuomos sutarties pažeidimus ir gražinti ieškovei tinkamos būklės aikštelę. Šios aplinkybės galėtų būti reikšmingos tik jeigu būtų ginčijamas nuomos sutarties nutraukimo teisėtumas, bet jos nepašalina atsakovės atsakomybės atlyginti nuostolius, patirtus neatlaisvinus aikštelės. Realijų priemonių atlaisvinti aikštelę buvo imtasi tik 2014 m. spalio 21 d. sudarius atsakovei atliekų pardavimo sutartį su UAB „Eviteks“. Atsakovė dėl to, kad ieškovė pažeidė prievolę pagal nuomos sutartį, nesikreipė į teismą su reikalavimu atleisti nuo prievolės vykdymo ir neginčijo nuomos sutarties nutraukimo. Visa nuomos mokesčio išskolinimo suma, susidariusi nuomos sutarčiai dar galiojant, buvo įtraukta į ieškovės finansinio reikalavimo sumą atsakovės bankroto byloje.
- 19.3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pažymėta, kad bankroto procedūroms vykdyti reikalingų sandorių šalys yra lygios, todėl dėl tokių sandorių neįvykdymo patirti kreditoriaus nuostoliai taip pat laikytini administravimo išlaidomis [BĮ 36 straipsnio 3 dalies prasme (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *VĮ Valstybės turto fondas v. LUAB „Čiaupas“*, bylos Nr. 3K-3-301/2009)]. Teismai pagrįstai sprendė, kad dėl nuomos sutarties neįvykdymo patirti kreditoriaus nuostoliai turi būti priskiriami administravimo išlaidoms.
- 19.4. Reikalavimas motyvuoti teismo sprendimus ar nutartis nereiškia, kad teismas privalo analizuoti ir pasisakyti dėl kiekvieno apeliacinio skundo argumento. Apeliacinės instancijos teismas pasisakė dėl ieškinyje ir apeliaciniame skunde nurodytų argumentų ir pagrįstai nurodė, kad atsakovės argumentai nelaikytini patikimais įrodymais, jie nepatvirtina atsakovės nurodomų aplinkybių dėl ieškovės nebendradarbiavimo ar kitų įsipareigojimų, atsiradusių iš nuomos sutarties, pažeidimo.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl nuostolių atlyginimo už nuomininko įsipareigojimų pagal nuomos sutartį nevykdymą

20. Kai, pasibaigus nuomos sutarčiai, nuomininkas negrąžina daikto nuomotojui, šis įgyja teisę reikalauti, kad nuomininkas sumokėtų nuomos mokesčių už visą laiką, kurį buvo pavėluota gražinti daiktą, bei atlyginti nuostolius (CK 6.499 straipsnio 2 dalis). Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad CK 6.499 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas ne nuomos mokesčio skolos priteisimo, o nuomotojo patirtų nuostolių už laiką, kurį buvo pavėluota gražinti daiktą, kompensavimo mechanizmas – nuomininkas privalo kompensuoti dėl daikto naudojimo be teisėto pagrindo nuomotojo patirtus praradimus (negautas pajamas), sumokėdamas jo naudai pasibaigusioje nuomos sutartyje šalių susulygtą nuomos mokesčių, preziumuojamą kaip realius nuomotojo dėl neteisėtų nuomininko veiksmų patirtus praradimus, taip pat nuomininkas turi atlyginti kitus nuomotojo įrodytus nuostolius, kurių neapima nuomos mokesčiai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. kovo 8 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Vilniaus miesto savivaldybė v. UAB „Vilniaus dailė“*, bylos Nr. 3K-3-132/2008; 2009 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *VĮ Valstybės turto fondas v. LUAB „Čiaupas“*, bylos Nr. 3K-3-301/2009; 2010 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *A. Š. v. UAB „Mogita“*, bylos Nr. 3K-3-85/2010; 2011 m. vasario 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *Panevėžio pataisos namai v. UAB „Panevėžio Lironta“*, bylos Nr. 3K-3-37/2011; kt.).
21. Byloje pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nustatė, kad 20 000 kv. m aikštelę Vilniuje, Lentvario g. 15, nuomojosi atsakovė iš ieškovės, ją naudojo statybinių atliekų tvarkymo tikslu. Nuomos sutartimi atsakovė įsipareigojo pasibaigus sutarčiai gražinti aikštelę ne blogesnės būklės, negu ją gavo atsakovė perdavimo dieną. Pasibaigus nuomos sutarčiai, atsakovė nesutvarkė aikštelės ir jos negrąžino ieškovei. Nuomos sutartimi įsipareigojimą sutvarkyti (atlaisvinti) aikštelę pasibaigus nuomos sutarčiai prisiėmė būtent atsakovė (nuomininkė), o ne ieškovė (nuomotoja). Byloje nenustatyta, kad dėl ieškovės veiksmų atsakovė neteko galimybės sutvarkyti aikštelę ir ją sugrąžinti. Apeliacinės instancijos teismas pripažino nepagrįstais atsakovės apeliacinio skundo teiginius, kad ieškovė sutrukdė atsakovei patekti į aikštelę, ją sutvarkyti ir tinkamos būklės perduoti ieškovei, nes pastarosios tokie veiksmai neįrodyti. Nenustačius nuomotojo neteisėtų kaltų veiksmų (neveikimo), dėl kurių nuomininkas būtų negalėjęs įvykdyti jam tenkančios prievolės, nėra aplinkybių, patvirtinančių CK 6.259 straipsnio 1 dalyje nurodytas kreditoriaus (nuomotojo) kaltės sąlygas, kai skolininko (nuomininko) atsakomybė gali būti sumažinta arba šis gali būti visiškai atleistas nuo atsakomybės.
22. Pagal CK 6.499 straipsnio 2 dalį ir pirmiau nurodytą kasacinio teismo praktiką nuomininkas privalo kompensuoti dėl daikto naudojimo be teisėto pagrindo nuomotojo patirtus praradimus (negautas pajamas), sumokėdamas jo naudai pasibaigusioje nuomos sutartyje šalių susulygtą nuomos mokesčių, preziumuojamą kaip realius nuomotojo dėl neteisėtų nuomininko veiksmų patirtus praradimus. Nuomotojo praradimus dėl nuomos objekto (aikštelės) laiku negrąžinimo, sukliudžiusio išnuomoti aikštelę kitiems asmenims, paneigiančių įrodymų byloje nepateikta, todėl nuomotojo nuostolių dydžio dėl laiku nesugrąžinto išnuomoto daikto prezumpcija pagal įstatymą nepaneigta. Teismai pagrįstai nuostolių už negrąžintą aikštelę atlyginimo dydį susiejo su aikštelės nuomos mokesčiu per mėnesį – 13 000 Lt (3765,06 Eur).
23. Darytina išvada, kad byloje nustatytos aplinkybės, patvirtinančios visas būtinas įstatymo sąlygas civilinei atsakomybei taikyti – asmens neteisėti veiksmai, žala, jų priežastinis ryšys, kaltė (CK 6.246–6.250 straipsniai). Todėl teismai tinkamai aiškino ir taikė civilinę atsakomybę reglamentuojančias teisės normas ir turėjo teisinį pagrindą priteisti nuomotojo patirtų nuostolių atlyginimą.

24. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad teismai tinkamai taikė įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančias civilinio proceso normas ir jas aiškinant kasacinio teismo suformuluotas taisykles. Faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų tyrimo ir vertinimo pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja (CPK 176 straipsnio 1 dalis). Įrodymų vertinimas pagal CPK 185 straipsnį reiškia, kad bet kokios ginčui išspręsti reikšmingos informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidinį savo įsitikinimą.
25. Formuodamas įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisyklių taikant CPK 176 ir 185 straipsnius praktiką Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. vasario 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *A. M. v. DUAB „Baltijos garantas“*, bylos Nr. 3K-3-98/2008; 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *D. P. v. G. K.*, bylos Nr. 3K-3-428/2010; 2011 m. rugpjūčio 8 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *UAB „Šilo bitė“ ir kt. v. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas ir kt.*, bylos Nr. 3K-3-340/2011; kt.).
26. Įvertinant keletą įrodymų, lemia ne tik kiekvieno iš įrodymų patikimumas, bet ir įrodomųjų duomenų tarpusavio santykis – ar nėra prieštaravimų tarp jų, ar šalutiniai duomenys patvirtina pagrindinius, ar pakankami yra tiesioginiai duomenys, ar nuoseklūs yra šalutiniai įrodomieji faktai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. sausio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *A. B. v. T. P. ir kt.*, bylos Nr. 3K-3-150/2007; 2008 m. sausio 28 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *UAB „Privati valda“ v. Ž. G.*, bylos Nr. 3K-3-18/2008).
27. Teismai tyrė ir vertino byloje surinktus rašytinius įrodymus, šalių paaiškinimus ir jų visumos pagrindu padarė pagrįstas išvadas dėl to, kad nenustatyta ieškovės veiksmų, sukliudžiusių atsakovei įvykdyti nuomos sutarties išpildymą – pasibaigus nuomos sutarčiai grąžinti ieškovei tinkamos būklės išsinuotą daiktą. Teisėjų kolegija neturi pagrindo daryti išvadą, kad teismai priimtuose procesiniuose sprendimuose nesilaikė įrodymų vertinimą reglamentuojančių taisyklių ar jas taikė netinkamai.

Dėl bankrutuojančios (bankrutavusios) įmonės mokėtinų sumų nuostoliams padengti priskyrimo prie bankroto administravimo išlaidų

28. Įmonių bankroto įstatymo 36 straipsnio 3 dalis nustato, kad bankroto administravimo išlaidas sudaro atlyginimas administratoriui, su darbo santykiais susijusios išmokos darbuotojams (įskaitant mokesčius, apskaičiuojamus nuo susijusių su darbo santykiais išmokų), kuriems būtina dalyvauti bankroto procese, išskyrus darbuotojus, dalyvaujančius ūkinėje komercinėje veikloje, išlaidos įmonės auditui, turto įvertinimo, pardavimo, atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo bei kitos kreditorių susirinkimo patvirtintos išlaidos.
29. Kasacinis teismas, aiškindamas ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalį, yra nurodęs, kad jeigu įmonė patyrė išlaidų po bankroto bylos iškėlimo, svarstyтина, ar jos neturėtų būti priskirtos prie administravimo išlaidų; nustatant, ar išlaidos priskirtinos prie administravimo išlaidų, visų pirma reikia atsižvelgti į tokių išlaidų paskirtį, teisinę prigimtį, subjektus, kurių naudai tos išlaidos apmokamos, taip pat jų atsiradimo laiką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. kovo 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Otega“ skundą*, bylos Nr. 3K-3-112/2011). Jeigu

tam tikros išlaidos pagal savo teisinę prigimtį skirtos bankroto procedūroms atlikti, kreditorių interesams bankroto procedūrų metu ginti, įmonės veiklai (išskyrus ūkinę komercinę veiklą) užtikrinti, tai tokios išlaidos turi būti dengiamos iš administravimo išlaidų sąmatos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 28 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *N. V. v. BAB bankas „Snoras“*, bylos Nr. 3K-3-381/2013).

30. Pagal ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalį, sprendžiant, ar patirtos išlaidos priskirtinos prie administravimo išlaidų, esminę (lemiamą) reikšmę turi tokių išlaidų atsiradimo laikas: administravimo išlaidos atsiranda po bankroto bylos įmonei iškėlimo administratoriui pradėjus bankroto procedūras; išlaidų teisinė prigimtis ir paskirtis: tai išlaidos, skirtos sumokėti už administratoriaus ir kitų darbuotojų, kuriems būtina dalyvauti bankroto procese, atliekamą darbą, išskyrus darbuotojus, dalyvaujančius ūkinėje komercinėje veikloje, išlaidos įmonės auditui, turto įvertinimui, pardavimui, atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymui ir kitos, tiesiogiai susijusios su bankroto procedūromis, skirtos jų vykdymo išlaidoms apmokėti. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje išlaidos, susijusios su įmonės po bankroto bylos iškėlimo vykdoma ūkine komercine veikla, nepriskiriamos prie administravimo išlaidų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. sausio 28 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *pagal valstybės įmonės Valstybės turto fondo skundą UAB „Osterotas“ bankroto byloje*, bylos Nr. 3K-3-28/2008; 2013 m. spalio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *DNSB Savanorių pr. 284A v. A. K.*, bylos Nr. 3K-3-518/2013).
31. Išlaidos, susijusios su bankroto procedūromis ir skirtos jų vykdymo išlaidoms apmokėti, yra tokios išlaidos, kurios būtinos surinkti ir apskaityti bankrutuojančios įmonės turtą, turtines teises, lėšas, tarp jų išreikalauti bankrutuojančios įmonės turtą iš trečiųjų asmenų neteisėto valdymo, išieškoti skolas iš įmonės skolininkų ir nuostolių, patirtų dėl neteisėtų kitų asmenų veiksmų, įskaitant išlaidų, patirtų dėl teisminių procesų, atlyginimą. Taip pat prie jų priskirtinos išlaidos, patirtos dėl turto saugojimo, vertinimo, pardavimo, kitos išlaidos, atsiradusios atliekant ĮBĮ normų nustatytus veiksmus.
32. ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalyje išvardytas bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidų sąrašas; jis nėra baigtinis, bet pakankamai aiškiai įvardija, kokios kitos (neišvardytos) bankrutuojančios įmonės patirtos išlaidos galėtų ir turėtų būti priskirtos prie administravimo išlaidų. ĮBĮ normų tikslas yra užtikrinti nepertraukiamą, greitą ir sklandų bankroto procesą, kad būtų kiek įmanoma geriau patenkinti bankrutuojančios įmonės kreditorių ir pačios įmonės interesai, todėl prie administravimo išlaidų priskirtinos visos protingos ir pagrįstos išlaidos, skirtos šiam tikslui pasiekti.
33. Nagrinėjamoje byloje teismai bankrutuojančios įmonės kreditoriaus nuostolius, patirtus po bankroto bylos iškėlimo negražinus statybinių atliekų ir antrinių žaliavų aikštelės, kuri buvo išnuomota iki bankroto bylos iškėlimo, pripažino administravimo išlaidomis.
34. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad bankrutuojančios įmonės išlaidos po bankroto bylos iškėlimo toliau vykdomiems ar naujai sudaromiems sandoriams, taip pat dėl tokių sandorių neįvykdymo patirti kreditoriaus nuostoliai yra laikytini administravimo išlaidomis ĮBĮ 36 straipsnio 3 dalies prasme; statybinėms atliekoms parduoti ir jų saugojimo vietai sutvarkyti reikia nemažai lėšų, kurios pagal ĮBĮ nuostatas priskiriamos prie administravimo išlaidų.
35. Apeliacinės instancijos teismas nutartyje rėmėsi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. lapkričio 6 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje *UAB „Nordopt“ v. UAB „Optima trade“*, bylos Nr. 3K-3-547/2013; 2014 m. kovo 14 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje *R. K. v. BAB bankas „Snoras“*, VI *„Indėlių ir investicijų draudimas“*, bylos Nr. 3K-3-67/2014, išaiškinimais ir sprendė, kad ieškovės reikalaujamas

nuostolių atlyginimas priskirtinas prie administravimo išlaidų [BĮ 36 straipsnio 3 dalies prasme.

36. Teisėjų kolegijos vertinimu, apeliacinės instancijos teismo nurodytos kasacinio teismo nutartys ir jose pateikti teisės taikymo išaiškinimai priimti bylose, kurių faktinės aplinkybės visiškai kitokios negu nagrinėjamos bylos, todėl teismas neturėjo pagrindo jomis remtis nagrinėdamas šioje byloje klausimą dėl nuostolių atlyginimo priskyrimo prie administravimo išlaidų. Paminėtoje byloje Nr. 3K-3-547/2013 į bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidas nukreiptas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas, kai bankrutuojanti įmonė, atstovaujama bankroto administratorės, reiškė nepagrįstą reikalavimą grąžinti jos nurodytus dokumentus. Kitoje byloje Nr. 3K-3-67/2014 kasacinis teismas taip pat sprendė turėtas bylinėjimosi išlaidas pripažinti bankrutavusios įmonės administravimo išlaidomis. Abiejose bylose teismas sprendė dėl visiškai skirtingo negu nagrinėjamoje byloje pobūdžio lėšų priskyrimo prie administravimo išlaidų.
37. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad pagal nagrinėjamoje byloje nustatytas aplinkybes atsakovė (kasatorė) po bankroto bylos iškėlimo ir nuomos sutarties nutraukimo negrąžino ieškovei statybinių atliekų aikštelės. Teismai pripažino kasatorės veiksmus neteisėtais ir priteisė iš jos ieškovei patirtų nuostolių atlyginimą. Ieškovės patirti ir priteisti nuostoliai nėra susiję su išlaidomis, būtinomis bankroto procedūroms vykdyti, todėl ieškovė negalėjo turėti pagrįstų lūkesčių, kad jos patirti nuostoliai galės būti pripažinti kasatorės administravimo išlaidomis.
38. Teismai netinkamai taikė IĮ 36 straipsnio 3 dalies nuostatas ir jas aiškinančią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamą bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidų teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, todėl priteisdami ieškovei iš kasatorės atlyginti nuostolius, nesant teisinio pagrindo ir pažeidžiant kitų bankrutuojančios įmonės kreditorių interesus, juos kvalifikavo kaip administravimo išlaidas. Ieškovei iš atsakovės priteista nuostolių atlyginimo suma, patvirtinus tokį ieškovės finansinį reikalavimą atsakovės bankroto byloje, galės būti paskirstoma kartu su kitais kreditoriais proporcingai jų turimų finansinių reikalavimų ir atsakovės turto daliai.
39. Kadangi teismai padarė teisės taikymo klaidą, teisėjų kolegija ją ištaiso – naikina apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį, kuria priteista nuostolių atlyginimo suma pripažinta administravimo išlaidomis, ir šią ieškinio dalį atmeta (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai, 359 straipsnio 1 dalies 4 punktas, 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

40. Pagal CPK 98 straipsnio 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Už kasacinio skundo parengimą atsakovė sumokėjo advokatui 2299 Eur, jų atlyginimą prašo priteisti iš ieškovės.
41. CPK 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio. Atsakovės advokato pagalbai apmokėti patirtų išlaidų suma viršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą

maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.12 punktuose nustatytus dydžius. Už kasacinio skundo parengimą nustatytas maksimalus rekomenduojamas priteisti dydis yra Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių), jį padauginus iš Rekomendacijų 8.12 punkte nustatyto koeficiento 3. Užpraėjusio ketvirčio (2015 m. spalio 1 d. – 2015 m. gruodžio 31 d.) vidutinis darbo užmokestis (bruto) buvo 713,90 Eur, su juo susietas maksimalus rekomenduojamas priteisti bylos šalies (atsakovės) turėtų išlaidų už advokato teisinės paslaugas parengiant kasacinį skundą yra 2141,70 Eur.

42. Pagal CPK 93 straipsnio 2, 3 dalis tenkinus iš dalies kasacinį skundą bylinėjimosi išlaidos šalims priteisiamos proporcingai teismo tenkintų ir atmestų reikalavimų daliai. Kasaciniu skundu atsakovė reikė du reikalavimus: atmesti nuostolių atlyginimo priteisimą ir nuostolių sumos nepriskirti bankroto administravimo išlaidoms. Atsižvelgiant į šių dviejų reikalavimų pobūdį (reikalavimas dėl nuostolių atlyginimo apskaičiuotas tikslia suma, o reikalavimas dėl jų priskyrimo administravimo išlaidoms – neįkainojamas konkrečia suma), neįmanoma išvesti tikslios tenkintų ir atmestų reikalavimų, taigi ir atlygintinų bylinėjimosi išlaidų proporcijos. Kolegija sprendžia, kad tenkinant vieną iš dviejų atsakovės kasacinio skundo reikalavimų (dėl nuostolių sumos nepriskyrimo bankroto administravimo išlaidoms), atsakovei iš ieškovės priteistina atlygintinų advokato atstovavimo išlaidų 1/2 dalis, t. y. 1070,85 Eur.
43. CPK 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad jeigu iš šalies pagal šį straipsnį į valstybės biudžetą išieškotina bendra suma yra mažesnė už teisingumo ministro kartu su finansų ministru nustatytą minimalią valstybei priteistiną bylinėjimosi išlaidų sumą, teismas tokios sumos nepriteisia ir ji nėra išieškoma. Pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymą Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“, kurio pakeitimas įsigaliojo 2015 m. sausio 1 d., minimali valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma yra 3 Eur. Kasaciniame teisme patirta 3,06 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gegužės 12 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu), ši suma, atsižvelgiant į šalims tenkančią proporciją, neviršija minimalios atlygintinų išlaidų valstybei sumos, todėl šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas nepriteistinas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gruodžio 2 d. nutarties dalį, kuria priteistų 135 542,17 Eur nuostolių atlyginimas pripažintas BUAB Prekybos namų „LINA“ administravimo išlaidomis, ir dėl šios dalies priimti naują sprendimą – šią ieškinio dalį atmesti.

Kitą Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. gruodžio 2 d. nutarties dalį palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovės UAB „VSA Holding“ (j. a. k. 300156301) 1070,85 Eur (vieną tūkstantį septyniasdešimt Eur 85 ct) atsakovei BUAB Prekybos namams „LINA“ (j. a. k. 120149879) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Alė Bukavinienė

Dalia Vasarienė

Vincas Verseckas